

แนวทางพัฒนาคุณลักษณะครูเทศบาลเขตการศึกษา 11

นางสาวนัยนา บุมทรัพย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

ภาควิชาสารัตถศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-283-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018981

๑๙๙๘๖๔๘๗

GUIDELINES FOR DEVELOPING MUNICIPAL TEACHERS¹
CHARACTERISTICS IN EDUCATION REGION ELEVEN

Miss Naiyana Kumsup

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Foundations of Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-582-283-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ แนวทางพัฒนาคุณลักษณะครูเทศบาล เขตการศึกษา 11

โดย นางสาวนัยนา ขุมทรัพย์

ภาควิชา สำรตตศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิตา รัชกุลเมือง

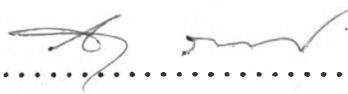

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้มหาวิทยาลัยฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. จมพล พุฒภัทรชวิน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิตา รัชกุลเมือง)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ศิริบรรณพิทักษ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์รัตนา ตุงศ์สวัสดิ์)

พิมพ์พิมพ์ฉบับขุดด้วยอภิวานิชพริ้นท์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมที่พิมพ์หน้าเดียว

นัยนา ขุมทรัพย์ : แนวทางพัฒนาคุณลักษณะครูเทศบาล เขตการศึกษา 11 (GUIDELINES FOR DEVELOPING MUNICIPAL TEACHERS' CHARACTERISTICS IN EDUCATION REGION ELEVEN) อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิดา รักษาพลเมือง, 284 หน้า ISBN 974-582-283-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของครูเทศบาล เขตการศึกษา 11 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของคุรุสภา และศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะดังกล่าว ตามการรับรู้ของครูและผู้บริหาร ผู้วิจัยสำรวจข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามคุณลักษณะและความจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของครูจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูเทศบาลและผู้บริหารโรงเรียน 268 คน หลังจากนั้นสัมภาษณ์ครูและผู้บริหารในโรงเรียน ผู้บริหารในสำนักงานเทศบาลและสำนักงานการศึกษาท้องถิ่น 45 คน เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่ครูและผู้บริหารโรงเรียนรับรู้ว่ามีควมจำเป็นในการพัฒนาในระดับมาก

ผลการวิจัยในส่วนคุณลักษณะของครูเทศบาล พบว่า ครูและผู้บริหารรับรู้ตรงกันว่า ครูเทศบาล เขตการศึกษา 11 มีคุณลักษณะหมวดที่ 2 มีคุณธรรม-จรรยาบรรณ ในระดับมาก ส่วนคุณลักษณะในหมวดที่ 1 ครอบรู้-สอนดี และหมวดที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง คุณลักษณะที่ครูและผู้บริหารโรงเรียนรับรู้ตรงกันว่ามีควมจำเป็นในการพัฒนามาก ในหมวดที่ 1 คือ ความรู้ความสามารถในวิชาชีพครู หมวดที่ 2 คือ ความขยันและความประหยัด ส่วนคุณลักษณะในหมวดที่ 3 ครูและผู้บริหารโรงเรียนรับรู้ต่างกัน คือ ครูรับรู้ว่ามีควมจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะดังกล่าวมาก แต่ผู้บริหารโรงเรียนรับรู้ว่ามีควมจำเป็นในการพัฒนาปานกลาง

แนวทางพัฒนาคุณลักษณะครู ที่ครูและผู้บริหารเสนอสำหรับการพัฒนาความรู้ความสามารถในวิชาชีพครู ได้แก่ 1. จัดอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ 2. นิเทศแนะนำ 3. จัดสรรงบประมาณด้านเอกสารและวัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการสอนให้เพียงพอ 4. จัดทัศนศึกษานอกสถานที่ 5. ส่งเสริมให้ครูมีโอกาสศึกษาต่อ 6. ให้มีการทดสอบความรู้ความสามารถของครูอยู่เสมอ ด้านความขยัน ได้แก่ 1. อบรมสัมมนาเชิงจริยธรรม 2. สร้างขวัญและกำลังใจ 3. จัดให้มีโครงการประกวดครูสอนดีเด่น ห้องเรียนดีเด่น และโรงเรียนดีเด่น 4. ให้มีการนำเสนอมผลงานทางการสอนเพื่อขอเลื่อนระดับและตำแหน่ง ด้านความประหยัด ได้แก่ 1. อบรมสัมมนาเชิงจริยธรรม และ 2. ส่งเสริมให้ครูมีค่านิยมแต่งกายแบบไทยีสาน

ภาควิชา สำนักรัตนศึกษา
สาขาวิชา พื้นฐานการศึกษา
ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

##C340119 : MAJOR FOUNDATIONS OF EDUCATION

KEY WORD: GUIDELINES/MUNICIPAL TEACHERS' CHARACTERISTICS

NAIYANA KUMSUP : GUIDELINES FOR DEVELOPING MUNICIPAL TEACHERS CHARACTERISTICS IN EDUCATION REGION ELEVEN. THESIS ADVISOR. ASSOC. PROF. CHANITA RUKSPOLLMUANG, Ph.D., 284 pp. ISBN 974-582-283-3.

The objectives of this research were to study teacher characteristics of municipal teachers in education region eleven, using the Teaching Profession Standard of The Teachers Council; and proposed guidelines for developing such characteristics as perceived by teachers and administrators. Questionnaire was distributed to 268 teachers and school administrators to collect data on teachers characteristics and the necessity to develop them. Forty-five administrators in Municipal schools, the Office of Municipality and the Office of Local Education, were interviewed to propose guidelines for developing characteristics that both teachers and school administrators perceived as necessary.

Research findings showed that teachers and school administrators perceived that municipal teachers had teacher characteristics in category 2; "moral and ethics," at high level, while they perceived that those teachers obtained characteristics in category 1; "Teaching Ability" and category 3; "Intention for Development " at moderate level. The characteristics that were perceived as necessary to develop in category 1 was knowledge and potentiality in teaching profession, in category 2 were being diligent and economized. The teachers and administrators disagreed in their perceptions concerning the necessary for developing teachers characteristics in category 3.

Teachers and administrators proposed guidelines for developing necessary characteristics; "knowledge and potential in teaching profession," as 1. organizing workshop and seminar; 2. providing supervision and guidance; 3. providing sufficient budget for teaching materials; 4. providing study tour; 5. promoting teachers to pursue further education; 6. regularly administering tests to evaluate teacher academic potentialities. Guidelines proposed for "diligent," were 1. organizing seminar on ethics; 2. providing sufficient morale and motivation; 3. organizing special projects to recognize out-standing teachers, classrooms, and schools; 4. Encouraging teachers to submit academic work concerning their teaching for promotion. Guidelines proposed for being economized were 1. organizing ethical related seminar, and 2. entrancing teachers to value for dressing in North-Eastern tradition.

ภาควิชา..... ส่วรับผิดชอบ.....

สาขาวิชา..... พื้นฐานการศึกษา.....

ปีการศึกษา..... 2536.....

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จเป็นรูปเล่มวิทยานิพนธ์ได้ด้วยความกรุณาของรองศาสตราจารย์ ดร.ชวิตา รักษ์ผลเมือง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้ ด้วยความเอาใจใส่ตลอดมาด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพไว้ ณ ที่นี้

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 6,700 บาท

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ตรวจ และแนะนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย อันได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พทธี ศิริบรรณพิทักษ์ หัวหน้าภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดร.ศรีสมร พุ่มสะอาด และอาจารย์ธำรง ชูทัพ ฝ่ายแผนงานและโครงการวิจัย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ขอบขอบคุณเพื่อน ๆ ในภาควิชาสารัตถศึกษาทุกคนที่ได้ช่วยเหลือและให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา ขอบขอบคุณอธิการบดี ศรัทธพรหม และคุณชำนาญ บุณทรัพย์ ที่มีส่วนช่วยการวิจัยครั้งนี้

ท้ายสุดผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณชายบุญมี ปัญญารมย์ ที่ได้ช่วยดูแลรักษายานในระหว่างที่ดำเนินการวิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	11
ขอบเขตของการวิจัย	11
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	14
ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย	15
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
ตอนที่ 1 คุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์	16
ตอนที่ 2 แนวทางพัฒนาครู	30
ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	45
ตอนที่ 4 เทศบาลกับการจัดการศึกษา	71
3 วิธีดำเนินการวิจัย	93
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	93
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	99
การเก็บรวบรวมข้อมูล	100
การวิเคราะห์ข้อมูล	102

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	106
ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม	106
ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์	177
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	187
สรุปผลการวิจัย	190
ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	190
ตอนที่ 2 คุณลักษณะของครูเทศบาลเขตการศึกษา 11	192
ตอนที่ 3 แนวทางพัฒนาคุณลักษณะครู	196
อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	202
ตอนที่ 1 คุณลักษณะของครูและความจำเป็นในการพัฒนา	202
ตอนที่ 2 แนวทางพัฒนาคุณลักษณะครู	211
ข้อเสนอแนะ	220
ราชการอ้างอิง	225
ภาคผนวก	236
ภาคผนวก ก. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	237
ภาคผนวก ข. รายชื่อกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สัมภาษณ์	238
ภาคผนวก ค. หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย	241
ภาคผนวก ง. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	245
ภาคผนวก จ. เกมมาตรฐานวิชาชีพครู	271
ประวัติผู้วิจัย	284

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	แสดงกลุ่มตัวอย่างครูปฏิบัติการสอนและผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลเขตการศึกษา 11 94
2	แสดงจำนวนประชากรและผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นหัวหน้ากลุ่มวิชาการผู้บริหารโรงเรียนและผู้บริหารในสำนักงานเทศบาล เขตการศึกษา 11 101
3	แสดงประชากรและผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นผู้บริหารการศึกษาในส่วนกลาง สำนักงานการศึกษาท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย 102
4	แสดงจำนวนและคำร้อยละสถานภาพของครูและผู้บริหารโรงเรียน 107
5	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนตามการรับรู้ของครูและผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูและความจำเป็นในการพัฒนา หมวดที่ 1 รอบรู้-สอนดี 112
6	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนตามการรับรู้ของครูและผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูและความจำเป็นในการพัฒนา หมวดที่ 2 มีคุณธรรม-จรรยาบรรณ 141
7	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนตามการรับรู้ของครูและผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูและความจำเป็นในการพัฒนา หมวดที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนา 164
8	แสดงกราฟเปรียบเทียบการรับรู้ของครูและผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูและความจำเป็นในการพัฒนา 174